

2 priedas. Lietuvių bendrinės kalbos, tarmių ir kitų kalbos atmainų funkcionavimo ir kaitos tyrimų 2011–2020 m. programa (2.1)

Eil. Nr.	Projektas	Vadovas	2016 m. atlikta	Finansuojama (metai)	2016 m. lėšos (Eur)
1.	Lietuvių kalbos institutas				
1.1.	Jono Jablonskio kartotekos „Lietuvių kalbos žodynui medžiaga“ tarminės medžiagos mokslinis tyrimas	V. Sakalauskienė	Iš Jono Jablonskio kartotekos „Lietuvių kalbos žodynui medžiaga“ išrinkta ir suskaitmeninta 1365 vnt. tarmių duomenų, parašyti jų komentarai. Tarptautinėje mokslinėje konferencijoje perskaitytas pranešimas „Jono Jablonskio kartotekos „Lietuvių kalbos žodynui medžiaga“ ir Antano Juškos lietuvių–lenkų kalbų žodyno santykis“.	2014–2016 m.	2400
1.2.	Tarmių duomenys „Lietuvių kalbos žodyno“ kartotekai	J. Urbanavičienė	Surengta 12 ekspedicijų į vakarų aukštaičių kauniškių, pietų žemaičių raseiniškių, šiaurės žemaičių telšiškių, rytų aukštaičių panevėžiškių, rytų aukštaičių anykštėnų, rytų aukštaičių kupiškėnų, rytų aukštaičių uteniškių ir rytų aukštaičių vilniškių patarmių punktus, surinkta 2243 vnt. leksikos duomenų. Iš asmeninių fonotekų surinkta 4811 vnt. leksikos duomenų iš šiaurės žemaičių kretingiškių, vakarų aukštaičių šiauliškių, rytų aukštaičių panevėžiškių, rytų aukštaičių kupiškėnų, rytų aukštaičių anykštėnų, rytų aukštaičių uteniškių ir pietų aukštaičių patarmių punktų. Parengti 5 moksliniai straipsniai (~ 5 a. l.) straipsnių rinkiniui „Rytų aukštaičių tarmė: kaita ir pokyčiai“.	2014–2016 m.	11400
1.3.	Lietuvių kalbos tarmės mokyklai	A. Leskauskaitė	Parengti serijos „Lietuvių kalbos tarmės mokyklai“ leidiniai (su kompaktinėmis plokštelėmis) „Pietų žemaičiai raseiniškiai“ (5 a. l.), „Šiaurės žemaičiai kretingiškiai“ (7,9 a. l.) ir „Rytų aukštaičiai širvintiškiai“ (5,7 a. l.).	2014–2016 m.	9500
1.4.	Lietuviškos informatikos ir kompiuterijos terminijos tyrimai	P. Zemlevičiūtė	Surinkta ir analizuota medžiaga apie informatikos ir kompiuterijos terminijos norminimą ir tyrimus. Parašyta ~ 9,45 a. l. monografijos teksto.	2014–2016 m.	18000
1.5.	Baltų ir slavų kontaktų zonos Pietryčių Lietuvoje garso įrašų skaitmeninimas Tarmių archyvų duomenų bazėje V. Čekmono fonotekos duomenimis	V. Meiliūnaitė	Suskaitmeninta, aprašyta ir į apsaugines kopijas perkelta 110 val. V. Čekmono fonotekos garso įrašų. Parengtas pirminis studijos „Tradicinės kalbinės bendruomenės Rytų Lietuvoje: lietuvių ir rusų kalbų sąveika“ rankraščio (2,25 a. l.) tekstas.	2014–2016 m.	16900
1.6.	Lietuvių ir slavų kalbų sąveikos XX a. pab. – XXI a. pr. tyrimas: sociolingvistinis aspektas (SOLIESLA)	L. Kalėdienė	Parengta Gramatiškai anotuotos trikalbės tarminės bazės koncepcija (0,5 a. l.). Trikalbiai tarminiai tekstai iš V. Čekmono archyvo transkribuoti (2,5 a. l.), sociolingvistiškai aprašyti ir gramatiškai anotuoti (5,7 a. l.). Sukaupti V. Čekmono tirtos kalbų kontaktų zonos vardyno duomenys (200 vnt.). V. Čekmono archyvuose rasti ekspedicijų užrašai susieti su trikalbe gramatiškai anotuotų duomenų baze (1 a. l.).	2016 m.	13100
1.7.	Lietuvių kalbos tarmių medžiagos kaupimas	D. Kardelytė-Grinevičienė	Surengtos 7 ekspedicijos įvairiose Lietuvos vietose (Skuodo r., Vilkaviškio r., Marijampolės r., Ignalinos r., Utenos r., Panevėžio r., Radviliškio r., Pasvalio r.) ir lietuviškai kalbančiose vietovėse už	2016 m.	1340

			Lietuvos ribų (Seinai ir apylinkės, Lenkijos Respublika). Iš viso įrašyta 58,10 val. garso įrašų iš šiaurės žemaičių telšiškių, vakarų aukštaičių kauniškių, rytų aukštaičių panevėžiškių, rytų aukštaičių vilniškių, rytų aukštaičių uteniškių ir pietų aukštaičių patarmių plotų, užpildytos 197 sociolingvistinės anketos.		
2.	Vilniaus universitetas				
2.1.	Vidurinės kartos inteligentų kirčiavimo polinkiai ir jų santykis su bendrinės kalbos normomis	B. Stundžia	Surengtas mokslinis seminaras „Vidurinės kartos inteligentų kirčiavimo polinkiai ir jų santykis su bendrinės kalbos normomis“, parengti ir perskaityti penki pranešimai. Išleistas elektroninis projekto mokslinių straipsnių rinkinys „Naujausi lietuvių kalbos kirčiavimo polinkiai ir jų santykis su kodifikuotomis normomis“ su priedais. Rengtos ir Kalbos komisijos Tarties ir kirčiavimo pakomisėje svarstytos kirčiavimo rekomendacijos.	2014–2016 m.	4900
2.2.	Bendrinės kalbos vieta mentaliniame lietuvių kalbos žemėlapyje	D. Aliūkaitė	Parengta mokslinė studija „Kalbos variantiškumas ir jo vertinimas perceptyviosios dialektologijos požiūriu: variantų ir vietų vaizdiniai“ (11 a. l.). Parengti ir publikuoti 2 moksliniai straipsniai. Surengtas projekto rezultatų pristatymo seminaras. Perskaityti 8 moksliniai pranešimai.	2014–2016 m.	10500
2.3.	Lietuvių kalba diasporoje: mokėjimas, vartojimas, nykimas	M. Ramonienė	Sociolingvistinei apklausai ir kitiems kiekybiniais duomenimis rinkti sukurta projekto interneto svetainė. Į apklausos klausimus atsakė 170 užsiregistravusių respondentų. C testas ir produkcinų bei recepinių gebėjimų aptarčių skalė perkelta į elektroninę terpę. C testo atliktys rinktos internetu ir tiesiogiai susitikus su respondentais. Išanalizuota 1400 atlikčių punktų ir sugretinta su kontrolinės grupės atliktimis. Sudaryta C testo kontrolinė gimtakalbių grupė ir gauta 30 atlikčių. Apdorota 14 atlikčių ir išnagrinėta 1400 atlikčių punktų. Surinkta 170 užsiregistravusių respondentų duomenų pagal produkcinų ir recepinių gebėjimų aptarčių skalę. Rinkti kokybiniai duomenys Norvegijoje (22 giluminiai interviu) ir Kanadoje (59 giluminiai interviu). Rinkta medžiaga interneto svetainei (http://www.emigrantai.projektas.vu.lt/). Projekto duomenų pagrindu parengti ir perskaityti penki pranešimai Lietuvos ir tarptautinėse konferencijose.	2015–2017 m.	18293,84
2.4.	XX a. 6–8 dešimtmečių tarmių garso įrašų skaitmeninimas ir jų publikavimas „Lietuvių kalbos tarmių duomenų bazėje“	V. Kardelis	Suskaitmeninta 340 val. originalių garso įrašų, atliktas jų koregavimas ir švarinimas. Parengti 450 val. garso įrašų metaduomenys.	2016–2017 m.	9653,09
2.5.	„Lietuvių kalbos tarmių duomenų bazės“ pildymas	V. Kardelis	Surengtos ekspedicijos į Skuodo, Zarasų ir Rokiškio rajonus. Iš viso įrašyta 147 val. 38 min. garso įrašų iš šiaurės žemaičių telšiškių patarmės ploto ir rytų aukštaičių uteniškių šnektos ploto, 6 val. vaizdo įrašų iš Skuodo ir Zarasų rajonų, užpildytos 89 sociolingvistinės anketos.	2016 m.	2900
3.	Lietuvos edukologijos universitetas				
3.1.	Naujųjų svetimžodžių	J. Girčienė	Sukauptas 2491 a. l. naujosios leksikos reiškiniai tirti reprezentatyvus	2014–2016 m.	15900

	funkcionavimo lietuvių bendrinėje kalboje tyrimas: 2014–2016 m.		rašytinės ir elektroninės 2016 m. bendrinės kalbos tekstų korpusas. Identifikuoti ir įvesti į elektroninę duomenų bazę minėtame tekstų korpuse pavartoti naujais antraštiniais žodžiais einantys 753 naujieji svetimžodžiai. Korpuse 2016 m. rasta ir suvesta 690 skirtingų svetimžodžių atitikmenų, iš viso 5807 iliustraciniai naujųjų svetimžodžių ir jų atitikmenų vartosenos pavyzdžiai. Parengtas tyrimo duomenimis paremtas stilistiškai neutralių naujųjų svetimžodžių raiškos formų ar atitikmenų rekomendacijų sąrašas. Sukurtas kitiems tyrėjams prieinamas modifikuotas duomenų bazės variantas. Parengta 10 projekto empirine medžiaga paremtų mokslinių pranešimų ir 3 moksliniai straipsniai.		
4.	Klaipėdos universitetas				
4.1.	Kupiškėnų, panevėžiškių ir uteniškių paribio šnektos XXI a.: kalbų kontaktų aspektas	A. Balčiūnienė	Surengta ekspedicija į Užubalių, Paliepio, Daršiškių ir kt. punktus. Iš viso įrašyta apie 30 val. garso įrašų. Transkribuota apie 2 a. l. tekstų iš Vabalninko, Daršiškių, Geidžiūnų, Salamiesčio, Paliepio punktų, atlikta tekstų patikra. Parašyta apie 2 a. l. mokslinės studijos pirmosios dalies „Šnektų ir bendrinės kalbos sąveika“ teksto. Parengtas ir tarptautinėje mokslinėje konferencijoje perskaitytas pranešimas „Kupiškėnų ir uteniškių paribio šnektos XXI a.: fonetinių ypatybių kaitos tendencijos“.	2015–2017 m.	13000
5.	Vilniaus Gedimino technikos universitetas				
5.1.	Svetimžodžių funkcionavimo profesinėje kalboje tyrimas	R. Vladarskienė	Pagal parengtą Svetimžodžių atrankos metodiką iš vadovėlių, mokslinės ir mokomosios literatūros, baigiamųjų magistro darbų išrinkti 434 svetimžodžiai ir aprašyti pagal parengtą Svetimžodžių aprašą. Iš viso perskaityta 2990 p. (760 p. iš vadovėlių, mokslinės ir mokomosios literatūros ir 2230 p. iš baigiamųjų magistro darbų). Parengtas pirminis svetimžodžių sąrašas, sudaryta anketa ir atlikta studentų ir dėstytojų apklausa (apklausti 47 dėstytojai ir 277 studentai). Tarptautinėse mokslinėse konferencijose perskaityti 3 pranešimai apie svetimžodžių funkcionavimą profesinėje kalboje. Parengti 4 moksliniai straipsniai.	2015–2017 m.	12200